

การสำรวจงานวิจัยทางการแพทย์แบบไม่ทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับ
ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในประเทศไทย

บัณฑิตา คำโฮม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การสำรวจงานวิจัยทางการแพทย์พยาบาลแบบไม่ทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในประเทศไทย (A SURVEY OF NON-EXPERIMENTAL NURSING RESEARCH AMONG PATIENTS WITH HYPERTENSION IN THAILAND)

บัณฑิตา คำโสม 4736733 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วันทนา มณีศรีวงศ์กุล, D.N.Sc., รศ.อรสา พันธุ์ภักดี, D.N. S.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจงานวิจัยทางการแพทย์พยาบาลแบบไม่ทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2521-2548 ผลการสำรวจในด้าน ลักษณะทางกายภาพของงานวิจัย และผลการวิจัย พบว่างานวิจัยทางการแพทย์พยาบาลแบบไม่ทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 107 ชื่อเรื่องงานวิจัยที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปรากฏเรื่องแรกในปี พ.ศ. 2521 ส่วนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ปรากฏเรื่องแรกในปี พ.ศ. 2524 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนมากศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มารับการบริการที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลต่างๆ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงมากที่สุด ตัวแปรหลักที่ใช้ในการศึกษาคือ ตัวแปรด้านการควบคุมภาวะโรค และตัวแปรด้านพฤติกรรมสุขภาพ งานวิจัยส่วนใหญ่มีการแสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยเฉพาะที่เป็นวิทยานิพนธ์ โดยใช้เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมากที่สุด ส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยที่สำรวจในครั้งนี้ พบว่า มีข้อค้นพบจากการทดสอบสมมติฐานในประเด็นหลากหลายมาก ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 หมวด ดังนี้ 1. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพและตัวแปรอื่นๆ 2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการควบคุมภาวะความดันโลหิตสูง 3. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะความดันโลหิตสูง ข้อค้นพบเหล่านี้ ทำให้ทราบพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง และปัจจัยด้านต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำคัญที่จะเอื้อให้พยาบาลผู้ปฏิบัติสามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้ในการบริการ เพื่อป้องกันและควบคุมภาวะเสี่ยงที่จะเกิดโรคความดันโลหิตสูง และให้การพยาบาลเพื่อให้อุบัติการณ์ของผู้ป่วยควบคุมระดับความดันโลหิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน และจะเป็นประโยชน์ต่อพยาบาลนักวิจัยในการพัฒนางานวิจัยเชิงทดลอง และกึ่งทดลองให้มีประสิทธิภาพในการปรับพฤติกรรมผู้ป่วยให้เหมาะสมและสามารถควบคุมภาวะความดันโลหิตสูงได้ต่อไป

การสำรวจงานวิจัยครั้งนี้พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมทำให้ความร่วมมือในการรักษายังมีน้อยอยู่ และยังคงขาดการศึกษาในส่วนของพฤติกรรมป้องกันโรคความดันโลหิตสูง และควบคุมภาวะความดันโลหิตสูง จึงควรมีการสนับสนุนให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในประเด็นเหล่านี้มากขึ้น

คำสำคัญ: การสำรวจงานวิจัย / ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง / วิจัยทางการแพทย์พยาบาล

A SURVEY OF NON-EXPERIMENTAL NURSING RESEARCH AMONG PATIENTS WITH HYPERTENSION IN THAILAND**BANTITA KHAMHOWM 4736733 RACN/M****M. N S (COMMUNITY HEALTH NURSING)****THESIS ADVISORS: WANTANA MANEESRIWONGUL, D.N.SC., ORASA PANPAKDEE, D.N.S.****ABSTRACT**

This study was a survey of existing non-experimental nursing research conducted during 1978-2005 among patients with hypertension in Thailand. The survey focused on research design, methodology and its findings. 107 Research titles retrieved through a library data base system of public university and Praboromarajchanok Library ; and Thai index medicus data base. Result revealed that hypertension research was first published in Thai index medicus in 1978 while the first master degree thesis was published in the library data base since 1981. Most studies were correlational studies, conducted among patients receiving medical services from the outpatient departments of various hospitals. Samples in most studies were selected purposively. The main variables of these studies included disease control conditions and health behavior variables. Most studies, especially the master-degree thesis, presented with the conceptual frameworks. Data were collected by using the instruments developed by the researchers and the quantitative data analysis were utilized.

Hypothesis testing results of those studies could be classified into 3 categories 1) factors related to health behaviors and other variables, 2) factors related to the control of hypertension, 3) factors related to hypertension. These results have led to the understanding of health behavior of patients with hypertension and other factors related to such behaviors. Nurses can apply this evidence-based information to their nursing practice in order to prevent and control risks of hypertension and to provide more effective nursing care to control blood pressure and prevent complications. This study will also benefit other nurse researchers in developing experimental and quasi-experimental research for further modification of patients' behaviors and control their hypertensive conditions.

This survey study has found that only few research has determined factors affecting treatment compliances and no research has explored hypertension preventing and control behaviors. Therefore, more research addressing these issues should be promoted.

KEY WORDS: A SURVEY OF RESEARCH / PATIENTS WITH HYPERTENSION / NURSING RESEARCH

186 pp.